NOVICE
kmetijskih, rokodelnih in narodskih rečí.

Na svitlobo dane od krajnske kmetijske družbe.

V red devane od ***Dr. Janeza Bleiweisa.***

Tečaj ***VII.*** V sredo **13.** rožnika (junija) **1849.** *List* ***24.***

Poménki o novih časih.

Podobica s kmetov.

Pravoljub. Se vunder zdi mi bolj vesélo,
Krépko poprime človek délo,
Od kar se tréba nam ni bati,
Pod palico tlačansko stati.

Zvijač. Počakaj! tlake nisi odmétel,
In še pšenico boš desétel,
Prišlo bi bilo že na staro,
Pa Madžar še odvrača kvaro.

Pravoljub. Jez vém, de Cesar je pravičen,
Bog tudi nikdár ni krivičen;
Je Madžar take pa dobróte,
Kaj bratje naši so siróte?

Dvomnež. Pa govoré od odplačíla,
Sej s tem bo vunder huda sila;
Nej kmet še tak skerbno obrača,
Gospôdo vunder težko plača.

Pravoljub. Ni lahko tukaj razsoditi,
Pa mislim, up je ohraniti:
Ne bo težave kmetu obilne,
Ne bo krivice knezu silne.

Dvomnež. Kaj meniš od nove postave,
Zastran sosédskine naprave?
Premalo, sodim, smo se učíli,
Kak bomo se gospodarili?

Zvijač. Le čakaj; meniš, de župana
Te bo volila srenja zbrana;
Nobene ti ne bom poterdil,
Če bi s teboj celó se zgerdil.

Pravoljub. Če bi ti hotel nagajati,
Kot kdaj pisarji tam košati,
Ko srovost njih te je motila,
Te kmalo skušnja bo zmodrila.

Le misli: délati je césto,
In móst postaviti na mésto,
Ak' nočeš, bodeš vóz prevernil, —
In kmalo misel spreobernil.

Dvomnež. Res, pred so zaničvali kméta,
Kot druz'ga Adama imel bi očéta;
Alj kmét zdej verje: vsi smo bratje!
Gospód spozna tud': vsi smo bratje!

Zvijač. Res je, de v šóli so gospóda
Ravnali iz kmečkiga naroda,
De praša glava puhloznanska:
Kjé raste zemlja tam Ljubljanska?

So tudi mógle se preplêsti,
Nositi ošabno se in vêsti,
Tam kakor mestne gospodične
Dekléta tud zagoreloličnе.

Dvomnež. Je šola se poslovenila,
Za domačijo več bo učíla?
Še človek hotel mlad bi biti,
Si novih vednost pridobiti!

Pravoljub. Nej praša kdo kar kóli koga,
Je šola védnosti podloga;
Pa še po šóli se je učiti,
Če hoče kdo se bolj zmodriti.

Možém je šola skušnja razna,
Menitev med sebój prijazna;
Vednó skerbno premišljevanje,
In pa podučnih spisov branje.

Dvomnež. Smo tak učeno modrovali,
Bi céli svet zravnati znali, —
Le ena reč nam še ostane:
Kdaj zopet žvênk papir nastane?!

Podlipski.

Vodíla pridnim kmetovavcam.

Gospodar s pazljivími očmí,
Pôsle pridne in poštene strí.

Kokoši mlade, krave stare —
Nikolj napolnijo omare.

Pred vrat'mi dost blata, gomile pa ne —
Je rana za travníke, njíve, poljé.

Kdor prasce rejene kupava,
Nikdar ni prebrisana glava.

Sta pridno oskerbljena travnik in njíva,
Nju cena le vredniši vsaki dan bíva.

Je čedno in svitlo, kjer konj tvoj stojí,
Bo terden, čil, zdrav ino bistrih očí.

Za drobnico rosnata paša
Je strup, in nje zgubo donaša.

Voda na travníke speljana —
Narbolj tečna trave hrana.

Kar pridelat' moreš — ne kupuj tegá,
Ne oblék, ne žita, ne hišniga blagá.

Lenuhe iz hiše,
Iz žitnice míše,
Iz skednja pa vrabce zapodi vse preč —
Prodajal dôst mernikov žita boš več!

Kjer je terda, pusta trava
Gnoj in mléko zgubi krava.

Kaj še? — Eniga kerta
Bi pregnal iz verta;
De b' le kertov sila
Zemlje ne preríla!

Miroslav.

Jurče razlaga svojimu strícu
cesarski patent od 4. sušca zastran desetíne, tlake in druzih dávšin. *)

Pervo pismo.

Preljubi moj stric!

Kér ste mi pisali, de v patentu, za vse kmete takó imenitnim, marsiktere rečí práv ne zapopadete, Vam iz

*) Svobodno po nemškim. Vredništvo.

serca rad dopolnem Vaše želje, in Vam čem práv po domače razložiti postavo, po kteri je posestvo réšeno sto in stolétne podložnosti. Práv bi bilo, ako bi hotli moje pisma tudi svojim sosedam na znanje dajati, kterim se taka, kakor Vam godí, de tega imenitniga patenta v vsih rečéh práv ne razumejo. V nedeljo po službi Božji se spravite vsi skupej pod košato lípo, in beríte zbrani množici moje pisma; nadjam se, de me bo vsak lahko zastopil.

Cesar Ferdinand I. so že 7. sušca lanjskiga léta po nasvetu Svojih ministrov in po predlogi tadajniga deržavniga zbora sklenili, de ima vsa gruntna in posestna podložnost jenjati proti tém, de se nektere rečí s primernim plačilam, nektere pa brez vsiga plačíla osvobodijo ali sfrajajo. Vse natanjko pa ni bilo v tém patentu razločeno, kakor je v patentu, kteriga so 6 mescov po tém cesar Franc Jožef I. dali, in po kterim se bo osvobodenje (sfrajanje) gruntov in posestev zdej zgodílo. — Ali véste, ljubi stric! koliko cela šuma znêse, ktera zadene desetíno, tlako in druge davšine, ki imajo zdej jenjati? Dve sto milijonov goldinarjev! Če na eni strani pomislite, de en del téh davšin na práv pravični poti iz podložne stare zaveze izvíra, zató kér so grajšine nekdaj kmetam svoje lastne grunte in zemljo brez denarjev proti tém v posestvo dajale, de so jim zató tlako delali, desetíno odrajtovali i. t. d. — če se pa od druge straní tudi vé, de so bili marsikteri gruntni davki nekdaj po krivici podložnikam naloženi: vsak sam lahko zapopade, de taka postava, ktera razvézo te stare zavéze ukaže, ni kaka kaj bodi reč. Kdo zamore zdej po pretečenih sto in sto létih gotovo in na en las presoditi in razsoditi: kaj de je pravičniga, kaj pa krivičniga? — Sej véste, de nespoznane krivične rečí zadobijo dostikrat veljavnost pravične, kér so od ene straní že zastarane, od druge straní pa so v last druzih posestnikov prišle, ki so grunt s temi pravicami kupili ali pa od tistiga, ki ga je kupil, podedovali (poverbali). Pri dedišini (verbšini) mora tisti, ki je posestvo prevzel, svojim bratam, sestram in drugim dedovavcam (verbam) po precenjeni vrednosti izgovorjeni delež poplačati, in on pride po tém, ko je deseti denar in vse druge prepísne štibre odrajtal, v postavno posestvo. Če bi tedaj vsi gruntni davki clo brez vsiga odškodovanja jenjali, bi se vzélo grajšínam in drugim opravičenim 200 milijonov, do kterih imajo nektere gotove pravíce. Od sv. Krišpína se sicer pripoveduje — ne vém ali je rés ali ne — de je bogatíncam usnje (leder) kradel, iz njega pa ubogim čevlje delal — ali ta priméra ne veljá tukaj že zató ne, kér je kriva misel, de so grajšaki vsi bogatíni, kmetje pa so vsi reveži. Koliko grajšakov je, kterim bi — če bi sv. Krišpin še dan današnji živel — gotovo tudi čevlje delal, za ktere bi premožnim kmetam usnje kradel!

To, ljubi stric! naj Vam bo za predgovor, preden začnem v druzim pismu razlaganje gori imenovaniga patenta. Pozdravite mi mojo ljubo têto in vse moje znance.

Vaš zvest Jurče.

Kóšnja in pridelk iz travnikov.

Senó kositi se mora takrat, kadar je veči del trave odzvétlo. V bolj gôrkih krajih se pričnè kôšnja navadno v drugi polovíci mesca rožnika; v merzlih krajih in po enakošnih senožetih pa pozneje. Podvizaj se otavo kositi, kér je teško spravljati pozno košeno.

Po navadi se radovnice za jutra raztrosijo; popoldan se enkrat obernejo, in na večer v kopice spravijo, de rôsa in dež na osušeno senó ne pade. Drugo jutro, kadar se rôsa posuši, se kopice spet raztrosijo, če se dežja bati ni; okoli poldne premešaj še enkrat ali dvakrat raztrošeno; ko se sonce nagne, je senó dobro za spraviti. Če sušivniga vremena ni, je treba pokošeno na večer v veči kopice zdevati, tretji dan pa jih spet raztrositi in posušiti. Če se ob kôšnji deževno vreme vtêpe, naj pokošena trava v radovji takó dolgo leží, de se spet lepo vreme naredí. Pokošeno travo čez noč raztrošeno pustiti, ni práv; senó zgubí lepo farbo in dobroto. Voljno ravnaj s senam; ne tolci z grabljami in z vilami po njem, sicer se ti ga veliko vdrobí. Posebno s suho deteljo moraš lepo ravnati, ki ji perjiče rado odletí. V kozelcih se detelja in otava nar lažje in nar boljši brez vse škode posuší.

Z otavo je več opraviti, kot s senam. Imej skerb, de boš vso pičo práv suho spravljal; de se ti nad hlevam ne vgreje, ali celò ne vname.

Če se je senó dolgo v dežji valjalo, s soljó ga potresaj, kadar ga pod poslopje zmetavaš; na en cent sená je pol funta solí zadosti; takó bo živini prijetna klaja, če bi ravno od slabiga vremena poškodovana bila.

Nadhlevi ali pôdi, kamor senó spravljaš, morajo terdni biti, de živinski sopuh iz hlevov piče ne skazí in pokvari.

Iz postav za ohranjenje gojzdov od cesarice Marijé Terezije danih.

(Dalje.)

3) Tedej se mora druga postava spolnovati, de se v velikim ali majhnim gojzdu nič več ne menj drevés ne poséka, kolikor jih v pretečenih létih v sék doraste. Ko bi jih več ali menj na enkrat posékali, bi jim za prihodnje léta ali preveč ali pa premalo drevés ostalo. Po tej postavi naj tedej

4) Gojzdni lastinec, de bo iz svojih gojzdov neprenehama vžitek imel, prerajtbo v 1. §. storjeno v posébne bukve zvesto zapiše, kolikor sežnjev derv je namreč do perhodnje dorašbe posekati; iz tega bo previdil, kolikor sežnjev derv zamore vsako léto brez skerbí ali brez škode dobiti. Treba mu pa je zraven

5) Dobro premisliti, kakšni so njegovi gojzdje, ktere drevesa so v njih, ako so le za derva, ali so pa dobre za pohištvo, za sode, vozove, podobe, stole, mize ali za ladije, ali za kaj druziga več vredniga bolj perpravne; zatorej tedej

6) Naj zmirej potrebno skerb ima, de zunej drevés posékanih za sóde, vozove ali skodlje, se za derva pa, za kôle, za žerdí, in za drugo malo rapotijo naj tisto odbira, česar ni škoda, kar véter podêre ali odčésne, kar vsahne, ali kar se potare; posébno skerb naj pa na tisto ima, koliko drevés zamore vsako léto zaporédama posékati. Kér so pa drevésa dvojne, to je, ene za dervá, ene za lés, se tedej tako vé

7) De naj se za dervá le tiste drevésa jémljejo, ktere so véjaste in gerčeve in torej niso za drugo rabo; ktere so pa ravne, in posebno hraste, hoje, smréke in borovce naj se za lés, kér per pohištvu veliko zaléžejo, perhranijo, de jih bodo iméli za sleme, trame, deske, dile, podboje, late, okna, i. t. d. Za te rečí je namreč tréba dolziga in ravniga lesa. De pa drevésa po vsim gojzdu enako podrašajo, kar je zlo potrebno, je tedej

8) Posebna postava, de drevésa zaporédama, ne pa sèmtertjè po hribih ali ravninah kjer si bodi, sékajo; ondi naj pa vse germovje zunej mladih drevésic čisto potrebijo; sekačem pa nikoli ni perpustiti, de bi kake gerde drevésa, kjer se jim sekati kraj odkaže, popušali, ampak ondi naj, kar je mogoče, vse čisto sklestijo in sosékajo, ne de bi klade ali pa verhovino popušali, kér za kurjavo vse práv pride. Drevésa naj se ne sekajo visoko od zemlje, ampak práv nizko, kar je mogoče práv per tléh, takó de štori ne bodo čez poldrugi čevelj visoki, in če se da, naj se tik zemlje odžagajo, véje naj se od debla tudi gladko odsékajo. To je pa le samo od velicih grajšinskih ali kmečkih gojzdov rečeno, ne

pa od majhnih ali tako imenovanih host ali logov, ki so majhne vrednosti in kmetam na drobno razdeljeni; pa tudi v téh ne smé kmet takrat, kadar male drevésca sneg pokrije, brez védeza svoje gosposke sekati; potlej naj tudi

9) Dračje in berstje poberó, naj véje in verhovino, ter vès raztreseni drobiž skléstijo; za podnét vse to pràv pride; naj suhe in nalomljene véje lepo čedno iztrebijo, de bodo gojzdje čisti, de séme, ktero na iztrebljeno zemljo pade, v tla zaléze, se prime in takó nov gojzd zaredí.

(Dalje sledí.)

Kakó naj bi se postave in druge oznaníla v slovenski jezik prestavljale, de bo pràv.

(Konec.)

Perva nar potrebniši lastnost prestavljavca je, de popolnama razume, kar prestavlja, sicer prestavljena reč dostikrat ni resnična in krivi ukazi in krive postave pridejo na dan. Kér pa postave in ukazi mnogoverstne rečí zadevajo, ki zdej v politiške, zdej v sodniške, zdej v kmetijske, zdej v obertniške, zdej v cerkvene, zdej v zdravniške zadéve segajo, vsak sam lahko presodi, de ena glava sama ne more zadostiti vsimu temu; de je tedej potreba, de se prestavljavec vedno z več možmí posvetuje, ki so popolnama zvedeni v takó različnih rečéh, ali, kar je še boljši, de se prestavljanje izročí posebnimu odboru (Comité), ki se zató postavi in ki je za gotovost ali resničnost poròk.

Druga potreba je, de se prestavlja v duhu narodoviga jezika in lahko razumljivo. Častiti domorodci! ki Vam je prestavljanje v slovenski jezik izročeno, pràv živo Vas prosim: prestavljajte v duhu slovenskiga jezika, de bo, kar je le moč, prosto ljudstvo razumélo, kar bêre. Se vé, de ljudstvu neznanih rečí ne morete vselej z razumljivo besedo povedati, kér prestavljavec ni sveti duh, de bi zamogel glavo prostih ljudí tako razsvetliti, de bi vsako reč zapopadli, ktero le omikan človek razume; ali — razun tacih težko razumljivih rečí — prestavljajte saj vse drugo z lahko razumljivo besedo. Dostikrat se zamore marsiktera reč, ki je prostimu Nemcu nerazumljiva, po slovensko lahko umevno dopovedati; postavim: „absolute Stimmenmehrheit“, — kteri prosti Nemec razume kaj hoče ta beseda rêči? Stavim, de nobeden. Če pa mi po slovensko rečemo „čezpolovičnica“ (čezpolovična večína glasov), se bo tudi prost Slovenec v nji kmalo znajdel. — Prestavljajte po domače! Razdelíte dolge in zapletêne nemške stavke (Sätze) v kratke; kratek stavek je lahko razumljiv in je v duhu slovenskiga jezika. Prosim Vas, de naj bo to Vaše nar poglavitniši delo, de razkosite dolge stavke, ki v nemškim dostikrat nimajo ne konca ne kraja. Ne stavite slovenskih besed po ptuje, de praviga Slovenca ušesa bolé; ne deržíte se sužno samostavnih imén (Hauptwörter), de bi jih vedno le spet v iména prestavljali; tó ne gré po slovensko, in naredí pisánje okorno in težko razumljivo. Zdej, ko veljá v vradnih rečéh vsakimu narodu njegov jezik za izvirno besedo ali pravopís, je to že clo lahko, in je tudi dolžnost, k vsakimu narodu v duhu njegoviga jezika govoriti. Dokler te enakopravnosti nismo iméli, zna biti de se je mógel prestavljavec bolj terdo po pervopísu ravnati — zdej pa so te veríge odpadle in svobodni prestavljavec naj se posluži te svobode v prid svojiga naroda, de ne bo tožil, de tako „učeno“ prestavljamo, de nas nihče ne razume. — Še nekaj moram zastran lahke umljivosti pristaviti, česar me je že večkrat skušnja učíla. Ne okrajšujte nobene besede, ampak v nar manjših rečéh célo zapišite. Vém de so kmetje „c. k. poglavarstvo“ brali, in de niso vedili: kaj de „c. k.“ poméni. Mislite se sami sebe prostiga kmeta in povejte: ali bi se tudi Vam taka ne godíla? Kaj — postavim — vé prost človek, če bêre „sušca l. l.“ de „l. l.“ poméni „lanjskiga léta“. Nikar tudi tacih majhnih rečí v nemar ne pušajte, posebno zdej o pervim času! Ena sama majhna reč, ki je prosti bravec ne razume, ga dostikrat moti v celim sostavku.

Tretja potreba je, de prestavljavec brez slovniških pogreškov prestavlja. Za tó je treba, de je prestavljavec popolnama znajden v slovenski slovnici. Natísi postav in ukazov se bojo shranili, in naši nasledniki bojo tudi iz téh sodili omíko slovenskiga jezika, kakor mi dan današnji, ako stare bukve v roke vzamemo, po njih sodimo omíko svojih sprednikov. Sicer pa se čisti jezik že sploh od vsaciga omikaniga človeka tirja.

To sim si namenil, slovenskim prestavljavcam v iménu prostiga ljudstva, za ktero so ja tudi postave in ukazi natisnjeni, na serce položiti, kér iz lastne skušnje vém, kaj želíjo in terjajo prosti bravci, kterih je saj zdej še veliko več, kakor omikanih, — in če bi tudi vsi omikani bili, nam nikdar ni pozabiti, de za Slovence moramo pisati v duhu slovenskiga jezika. *)

Dr. B.

Dopis iz Celjovca.

V 44. listu „Slovenije“ beremo dopis iz Celjovca, v kterim se dve za vsaciga rodoljuba veseli novíci znajdete. Perva zadene začasniga poglavarja koroške kronske dežele, barona Schloissniga **), ki se pri vsaki priložnosti resničniga prijatla slovenskiga naroda skazuje, in se je spet unidan, ko so bili vodja in učeniki bogoslovstva pri njem, takó prijazno zastran slovenšine pogovarjal, takó ljudomilo govoril od dobriga slovenskiga naroda na Koroškim, kteriga lahko zastopi ***), in je stakó serčnimi besedami obljubil sker-

---

*) Ko je bil pričijoči sostavek še spisan, smo v »Slovenii« brali, de za perviga prestavljavca deržavnih postav za vse Slovence je učenik slovanskiga slovstva na Dunaji gop. Dr. Miklošič izvoljen, in gosp. Dolenc, c. k. pravdosrednik na Dunaji je njemu kot preglednik pridružen. Slišali pa smo tudi, de gosp. Malavašič, sedanji prestavljavec c. k. ilírskiga poglavárstva, ima nalogo, nektere deržavne postave prestaviti, ki se bojo na Dunaj v pregled in natis poslale. V zgorej imenovanim naznanílu »Slovenije« tudi beremo, de slovenska beseda teh postav, bo za vse Slovence veljala, kar tudi nemore drugač biti vkljub vsim tistim novincam, ki edini stari jezik Slovencov po sili hočejo razdeliti v krajnski, koroški, štajarski, goriški in istrijanski!!! Pisatelj.

**) De je bilo gosp. baronu Schloissnigu za slovenski jezik že dolgo resnično mar, se očitno iz tega vidi, de že v létu 1843 gosp. barona, ko je bil še v Ljubljani svetovavec pri deželnim poglavarstvu, najdemo med naročniki »Novíc«, ktere je pridno bral.

***) Kaj bo nek gosp. Milonik k temu rekel, ki je unidan v odboru deželniga zbora v Celjovcu čudoviti predlog storil, de naj bi se za koroške Slovence postave in uradni ukazi v koroško-slovenskim posloveniti dajale, »kér (hört, hört!) krajnsko-slovenski, v kterim so dozdaj postave in ukazi izhajali, veči del ljudstva ne zastopi.« Prosimo gosp. Milonika poprašati: ali prosto ljudstvo nemškiga naroda popolnama razume nemške postave? postavimo, kaj je: constituirender Reichstag, absolute Stimmenmehrheit, Petitionsrecht, Census, Presse, actives Wahlrecht, passives Wahlrecht in sto in sto enacih besedí. Kdo bo tedej takó učenost od prostiga Slovenca terjal!! In če Slovenec po tem pravi, de ne razume postav in ukazov, kdo bo zavoljo tega nedolžni jezik dolžil, de je on tega kriv! — Na zadnje bo še kdo svetoval, de naj se za proste Nemce na Koroškim, na Štajarskim, na Avstrijanskim i. t. d. v njih jezikih piše, kér jo vsi inako zavijajo, in pisemskiga jezika (Schriftsprache) ne razumejo! Ravno takó bi utegnili Bohinci, Ribničanje, Ločanje, Pivčanje, Poljanci, Teržčanje i. t. d. terjati, de naj se vsakimu po svoje piše. Bog nam daj dobro! Če bi po tacih svetih hodili, ne bomo dolječ prišli. Vredništvo.

beti tudi za potrebe Slovencov, de so si pričijoči Nemci in nemškutarji domú gredé v ušesa šeptali: „kaj je tó? temu je ja več za Slovence, kakor za Nemce“. Modri gospod spozná, de imajo vsi narodi edíne pravíce, in de veči potrebi gré tudi veči in hitrejši skerb in pomoč, in de če se enimu narodu da, kar mu gré, se za tega volja ne krati drugimu njegova pravíca. Nemci imajo že narodske učilnice, Slovenci imajo še protinarodske — nemške; Nemci imajo nemške urade (Behörden), Slovenci imajo še nemške; Nemci imajo že nemško šolsko svetovavstvo, kdaj bojo dobili Slovenci slovensko? i. t. d. Slava tedaj tacim možém, ki si prizadevajo, de se bo Cesarjeva beseda v resnici in takó spolnila, kakor so Cesar ukazali brez okrajšanja narodskih pravíc! — Druga veselica zadene šolsko reč. „Vodja tako imenovanih normalih šol gosp. Wencel Kühnel spozná za dobro, v prihodnjim šolskim létu učence takó razdeliti, da bojo v enim oddelku (Abtheilung) Nemci se nemško, v drugim pa Slovenci slovensko učili. Potrebno je to, in tudi lahko izpeljati, ako se bojo po razmeri enakopravnosti nove šole osnovale. Se vé, da ima gosp. vodja v nemškim šolskim svetovavstvu veliko hudih nasprotnikov; kader je letó svoje mnjenje pervikrat razodel, so neki trije gospodje, kteri bi imeli vsi po pravíci slovensko znati, ali besedice ne znajo (diöcezanski šolski ogleda in obadva kateheta!!) hudo na njega planili in terdili, da to ne more biti in tudi ne bo. Vodja pa misli pri svojim planu ostati, in ministerstvo poprašati; bomo vidili, kaj bo? Bog bo dal pravíci svojo moč! Mislim, da še vprašanja ministerstva pri ti reči ne bo treba; bomo ja dobili za božjo voljo enkrat šolsko svetovavstvo, v kterim bojo slovenske šole po slovenskih rodoljubih nadomestovane.“

Novičar iz Ljubljane.

Novičar mora nekoliko popraviti v poslednjim listu zastran gosp. Babnikove tiskarne pravde prinešeno novíco, namreč: vikši sodnjištvo še ni sklenílo, de se bo pravda na Dunaji ponovila, ampak le, de se bo gosp. Babnikova pritožba presodíla, in pri ti presóji se bo še le sklenilo: ali se ima pravda zastran gosp. Babnikove zadéve ponoviti ali ne. — Radeckiga še ni bilo v Ljubljano; iz Mestre se je v Verono, Milan in zdej v Florence podal. Kér pa ima na Dunaji shod vikših avstrijanskih generalov biti, ga zamoremo še pričakovati. — Pretečeni petik zjutraj zgodaj so peljali iz jetnišnice Ljubljanskiga grada v jetnišnico Kuffstein na Tiroljsko tistih 27. Ogerskih hudodelcov, ki so v Günsu veliko Horvatov pomorili. — Te dni je prišlo vnovič ministersko povelje v Ljubljano, de železnica mora do mesca avgusta dokončana biti, de se bo po tem vožnja po nji berž začéla. — Kér imajo spét vsi vojaki našiga regimenta iz Ljubljane maršírati, je prišlo od ministerstva iz Dunaja na Ljubljansko narodno stražo vprašanje: ali hoče in zamore vse vojaške službe in opravíla v Ljubljani prevzeti; če ne, se bo moglo na drugo vižo za tó skerbeti. Narodna straža je odgovoríla: de je bila vselej pripravljena, vojake nadomestovati, ako so jih kje drugod potrebovali, in de je tudi zdej pripravljena, vse opravíla prevzeti proti temu, de se narodni straži postave od ministerstva dajo, za ktere je že zdavnej prosila. Te postave imajo odločiti: kdo de mora v stražno versto stopiti in kako se imajo službe opravljati, de ne bo eden se v službi trudil, drug pa brez službe postopal. To terjanje je pravično. — Kér je za c. k. vojaško priprégo (Militär-Fuhrwesen) vozníkov zmanjkalo, je dal gosp. minister vojništva vošílo na znanje, de naj bi se povsod prostovoljci (Freiwilligen) nabirali, ki hočejo za čas vojske za vojaške vozníke v cesarsko službo stopiti. Oni morajo voziti in konje opravljati znati; dobijo koj pri asentiranji 5 gold., sicer pa zraven kruha vsaki dan 8 krajc. plačíla, i. t. d.

Novičar iz mnogih krajev.

Novičar poslednjiga tedna nima svojim bravcam nič kaj posebnih prigodb povedati. Iz Ogerskiga še ni bilo nič od poglavne vojske slišati. De je feldzeugmeister Haynau vojskovodja naše avstrijanske armade na Ogerskim, smo že povedali; rusovske armade vojskovodja pa je rusovski feldmaršal Paskewicz, ki je razglas poslal Ogerskimu ljudstvu, v kterim ga opomína, de naj se verne nazaj k svojimu postavnimu kralju, in de rusovska armada ni prišla na Ogersko kot sovražnik, ampak le na poklíc avstrijanskiga cesarja, Ogerskiga praviga kralja. V Prešpurku so napravili avstrijanski oficirji veselíco na čast Rusovskim oficirjem, pri kteri so se pobratili. Naš Cesar so feldzeugmeistru Haynavu pridružili barona Geringerja, kterimu so izročili vse opravíla, ki niso vojaške. — Benetke se še niso podvèrgle. — Prava politiška zastavica (Räthsel) je Francozka armada, ktera pred Rimam stojí, ktere nihče vganiti ne more; še sami Rimci práv ne vedó: ali so Francozje njih prijatli ali sovražniki; tako čudno se obnašajo. Smešno je slišati, čeravno je francozki poslanec Lesseps Rim zapustil in se v francozko ležíše (loger) podal, je vunder unidan Rimsko vladarstvo med francozko armado tobaka in cigar razdeliti dalo! — Naša armada se pomikuje v dveh verstah proti Rimu; ena 11000 mož močna pod generalam Wimpfen gré od Jankina (Ancona), druga 18000 mož močna od Livorne proti Rimu. — Na Nemškim je še zmirej zmešnjava čez zmešnjavo. En kos Frankobrodskiga zbora (levíca) se je že preselil v mesto Stuttgart na Virtenberškim in če tukaj nemški zbor podalševati; drugi kos (desnica) pa je ostal v Frankobrodu in je razglasil: de v Frankobrodu je pravo mesto nemškiga zbora, in nikjer drugod. Ne vé se, kaj bo iz te zmešnjave. Nadvodja Janez je še zmirej v Frankobrodu in neče po nobeni ceni samimu Prajsovskimu kralju izročiti vikši nemške oblasti. — Cesar Ferdinand se práv dobro počutijo v Inspruku na Tiroljskim, kamor so se pretečeni teden iz Prage preselili. — Procesja sv. rešnjiga telesa na Dunaji je bila, kakor je poslednji Novičar oznanil, zares práv slovesna: Cesar, nar vikši gospôda in vsi škofje so jo spremili; samo topi (kanoni) niso nič pókali, zató kér je Dunaj še zmirej v obséji. — Zbor škofov je dokončan. Zdej bomo vunder kmalo kaj slišali, kaj je bilo v njem sklenjeno. Teržaški škof je prišel že v nedeljo v Ljubljano, in se je koj v pondeljik zjutrej podal v Terst. Ljubljanski knez in škof bo mende še le konec tega tedna nazaj prišel.

Dopis slovenskimu družtvu.

Zastran prošnje v 22. listu Novic, de bi hotel kak rodoljub vse tečaje Novíc pregledati, in vse dobre, pa menj znane besede izpisati, in jih slovenskimu družtvu za besednik poslati, dam častitimu družtvu na znanje, de sim pripravljen, se tega dela lotiti, in tečaje Novíc, razun perviga, kteriga nimam, pregledati, zató, kér sim bil že enkrat to delce začel, potem pa zavolj druzih opravíl zopet popustil; ga bom pa pri tej priložnosti dokončal.

A. Skerjanc, kaplan v Kapli.

Lepa hvala Vam visoko častitljivi gospod! za to prijazno oznanílo, s tem pristavkam, de bi Vam radi pervi tečaj posodili, ako bi blogovolili tudi tega pregledati.

Ravno smo dobili tudi od čast. gosp. Franceta Židana, bogoslovca iz Gorice, izpisek nekterih besedí iz 3. tečajev Drobtinc, za ktere se zahvalimo in za izpisek še 4. tečaja prosimo.

Odbor slov. družtva.

Današnjimu listu je pridjan **23.** dokladni list.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*